

Prikaz slučajeva kršenja osnovnih ljudskih prava u Srbiji

16. maj - 29. maj 2025. godine

Sloboda izražavanja

Napadi na novinarske ekipe

Dok je snimao predsednika SNS-a u poseti jednom selu kod Kosjerića, neposredno pred lokalne izbore, napadnut je snimatelj N1 televizije i tom prilikom je dobio nekoliko udaraca u leđa. Napad se desio u neposrednoj blizini visokog zvaničnika, ali niko nije reagovao. Naprotiv, napadač, inače bivši policajac i lokalni funkcioner, se nekoliko dana kasnije našao i u društvu predsednice Narodne skupštine. Odsustvo javne osude napada na novinare/ke jasan je pokazatelj odsustva namere vlasti da zaštiti novinare/ke. Na skupu vladajuće stranke u Nišu napadnuta je novinarka Južnih vesti. Njoj je muškarac, pristalica SNS-a, zavrnuo ruku naočigled policije koja je umesto nasilnika uklonila novinarku. Ranije tog dana, na istom skupu, napadnuti su i novinari Nove kojima se grupa muškaraca unosila u lice i skandirala im. Policija je i u ovom slučaju udaljila novinarsku ekipu. Na skupu je od strane pristalica SNS-a napadnut i građanin zbog transparenta koji je nosio protiv vladajućeg režima, kao i student. Aktivistkinja SNS-a verbalno je napala ekipu N1 dok su snimali prilog o napadnutom aktivisti. Na jednom od studentskih protesta, nepoznata žena se unela u lice novinarki N1 i ometala je studentsku protestnu šetnju. Aktivistkinja SNS-a napala je novinarku Glasa Šumadije dok je izveštavala sa javnog skupa. Ovo su samo neki od ukupno 125 napada od početka godine koliko je zabeležio NUNS. Poređenja radi, u celoj 2024. godini zabeleženo je ukupno 166 napada i pritisaka.

Priveden fotoreporter

Gavrilo Andrić, priveden je i kasnije pušten tokom blokade suda i tužilaštva u Novom Sadu. Građani/ke blokiraju zgradu suda zbog 6 aktivista PSG-a i STAV-a koji se nalaze u pritvoru nakon nelagalno prisluškivanog razgovora. Još 6 aktivista/kinja je u političkom izgnanstvu u insotranstvu. Kasnije tokom nedelje je aktivistima/kinjama ovih organizacija određen kućni pritvor. Dok se oni neosnovano nalaze zatvoreni, batinaši koji su devojci polomili vilicu biće pomilovani od strane predsednika države.

Sloboda okupljanja

Pristalice SNS-a napale građane/ke

Pristalice vladajuće stranke napale su građane/ke Kule. Pristalice SNS-a bacale su kamenice i pirotehnička sredstva na građane/ke i aktiviste/kinje, i nekoliko osoba je lakše povređeno. Grupa muškaraca došla je u Kulu iz nepoznatog razloga, a građani/ke su kao znak negodovanja organizovali kontraskup. U grupi napadača viđeni su i opštinski funkcioneri.

Incidenti na blokadama

Napadi na srednjoškolce, studente i građane koji organizuju 16-minutne blokade ne prestaju. Vozači u Novom Sadu i Novom Pazaru pokušali su da probiju blokade. Pretnje smrću i brojne uvrede upućene su studentkinjama u Somboru koje su učestvovala u akciji "Student u svakom selu". Muškarac je sekirom mahao ispred učenika/ca Požarevačke gimnazije dok su odavali poštu stradalima u Novom Sadu. Dva muškarca napala su i srednjoškolce u Šapcu koji su lepili pozivni poster za protest. Jedan srednjoškolac zadobio je udarac u leđa što mu je otežalo kretanje u narednim danima. Zabrinjavajuća količina nasilja kojem su izloženi građani/ke Srbije prolazi nekažnjeno što vodi sveopštoj normalizaciji nasilja i daljem ohrabrivanju nasilnika da se ne uzdržavaju od fizičkih napada. Ta normalizacija je pojačana kampanjom vlasti da napadače iz Novog Sada koji su polomili vilicu studentkinji i nakon čega je pala Vlada, predstavi kao junake. Ti batinaši su dobili pomilovanje od strane predsednika i neće odgovarati za svoje postupke. Ovakva odluka sraman je pokazatelj toga ko je pokrovitelj nasilja i ko zapravo stoji iza njega.

Sloboda udruživanja

Đukanović traži zabranu organizacija

Vladimir Đukanović, poslanik vladajuće stranke i redovan napadač medija i aktivista/kinja, izjavio je da pojedine neformalne studentske i političke organizacije treba zabraniti jer "deluju na ivici terorizma". Nije prvi put da Đukanović pretili na ovaj način, a ukoliko bi se njegove pretnje usvojile kao zvanični predlozi to bi društvo uvelo u otvorenu cenzuru i zabranu delovanja bilo koga ko nije deo vladajuće koalicije.

Napadi na aktiviste

Predsednik opštine Vlasotince napao je aktivistu Udruženja “Bitka za Vlasinu” Petra Ilića. Ilić je snimao organizovani odlazak ljudi na skup vladajuće stranke u Niš, a predsednik opštine mu je prišao i izbio mu telefon iz ruke. Maskirane osobe napale su aktivistu Ljubišu Čulića iz Valjeva i naneli mu teške povrede. Ljubiša je inače poznat kao redar na studentskim i građanskim protestima. Neformalna grupa studenata i mladih u Zaječaru saopštila je da napadnuta njihova članica, takođe od strane aktivista SNS-a. Naime, aktivistkinji je najpre na ulici verbalno pretio muškarac koji je izašao iz prostorija SNS-a, da bi kasnije nepoznata osoba došla i lupala joj na vrata njenog stana. Pretnje smrću upućene su članovima Zbora Smederevo dok su prikupljali potpise. Sve češći ozbiljni fizički napadi na građane/ke, koje neretko sprovode pripadnici SNS-a, ukazuju na otvorenu sezonu lova na one koji se usude da učestvuju u javnoj debati i kritikuju vladajući režim. Cilj represije je zastrašivanje i potpuno gušenje građanskog delovanja.

Proterivanje Seoskog kulturnog centra Markovac

Opština Plana poslala je dopis Seoskom kulturnom centru Markovac da u roku od 8 dana napuste prostorije Doma kulture. SKC Markovac je zaslužan za brojne aktivnosti i kulturne programe koji su sprovedeni u ovoj maloj sredini, poput uređivanja zapuštenih prostorija Doma kulture, uspostavljanja biblioteke i brojnih kulturnih programa i događaja za meštane Markovca. Proterivanje SKC Markovac je proterivanje kulture i predstavlja težak udarac za društveno-kulturni razvoj zajednice.

Privodenje aktivista

Dvojica aktivista inicijative “Most ostaje” privedena su, i ubrzo tokom dana puštena, zbog toga što su kačili transparent na Stari savski most čije je uklanjanje započeto. Aktivisti/kinje su mesecima ukazivali na sporno rušenje kulturno-značajnog mosta zarad interesa proširivanja Beograda na vodi, projekta koji od početka prate koruptivni i nezakoniti skandali i prakse. Potpuno menjanje slike grada Beograda i njegovo prilagođavanje privatnim interesima investitora praćeno je i konstantnim progonom i sistemskim pritiskom nad aktivistima/kinjama koji se ovoj praksi suprotstavljaju.

Targetiranje CRTE

Na režimskim televizijama sa nacionalnom frekvencijom emitovan je još jedan propagandni film nastao u produkciji GONGO-a: Centar za društvenu stabilnost. U ovom “filmu” targetirana je CRTA, organizacija koja se godinama unazad bavi posmatranjem izbora i zalaganjem za unapređenje izbornih uslova. Inače, Centar za društvenu stabilnost mesecima unazad pravi propagandne sadržaje koji se emituju na provladinim televizijama, a u kojima se targetiraju mediji i nevladine organizacije. Dobili su javnu pohvalu od Ane Brnabić, a jedan od autora ove GONGO je trenutno i ministar u Vladi Srbije.